

Betreft: Agendapunt 8, EASO Country Guidance Afghanistan ten behoeve van het op AO 7 november

31 oktober 2019

Geachte Tweede Kamerleden, woordvoerders migratiebeleid,

Hoewel de veiligheidssituatie in Afghanistan steeds verder verslechtert en de Taliban en Islamic State Khorasan (ISK) de afgelopen jaren steeds meer invloed verwierven (op dit moment is volgens Long War Journal 67% van de gebieden betwist of onder controle van de Taliban, eind 2017 was dat 45%, eind 2015 was het 18%¹), blijft Nederland doorgaan met het afwijzen en terugsturen van Afghanen. Ook Farhad, een man die getolkt heeft voor de internationale troepen, krijgt geen bescherming in Nederland en loopt risico te worden teruggestuurd. In juli stuurde Nederland nog een gezin terug naar een onveilige provincie waar de Taliban veel macht heeft.²

Volgens ondergetekende NGOs is Afghanistan onveilig voor iedereen om naar teruggestuurd te worden, en al helemaal voor tolken als Farhad en kwetsbare groepen zoals gezinnen met kinderen. Deze positie wordt ondersteund door de EASO Country Guidance.³ Wij roepen Nederland op om niemand terug te sturen naar het onveilige Afghanistan en een gedegen beleid voor kwetsbare groepen te formuleren.

Speciaal beleid Afghaanse tolken

Farhad (37) dreigt na dertien jaar getolkt te hebben voor de internationale troepen, door de Nederlandse overheid uitgezet te worden naar Afghanistan.⁴ Door zijn werkverleden loopt hij in Afghanistan groot gevaar. Er is geen enkele twijfel bij de IND over zijn werk als tolk. Maar de IND vindt dat hij onvoldoende bewezen heeft dat de gewapende groepen het op hem persoonlijk hebben gemunt, wat nodig is om hier bescherming te krijgen. De Taliban en IS zien tolken en andere medewerkers die voor de internationale troepen in Afghanistan werkten als spionnen en verraders.⁵ Zij worden vaak ernstig bedreigd en moeten onderduiken. Onlangs heeft minister Bijleveld nog een Afghaanse tolk, die voor de Nederlandse troepen getolkt heeft, naar Nederland gehaald om hem hier bescherming te geven.

Eerder trok uw Kamer al aan de bel omdat tolken die voor de Nederlandse troepen hadden getolkt en nog in Afghanistan verbleven, ondanks eerdere toezeggingen van Nederland, onvoldoende bescherming krijgen. Daarna werden zij in het asielbeleid Afghanistan aangemerkt als risicogroep. Omdat je moet kunnen aantonen dat je persoonlijk gevaar loopt, zien we in de praktijk dat tolken als Farhad daar niet mee geholpen zijn.

Verschillende partijen hebben zich inmiddels uitgesproken over de zaak van Farhad. *“Tolken zijn in oorlogsgebied van levensbelang. Ze zijn voor de militairen onmisbaar om daar te kunnen opereren. En daarmee dragen zij bij aan de veiligheid van iedereen”* aldus de voorzitters van een aantal (militaire)

1 Op 29 oktober 2019 was 49% van de gebieden betwist en 18% onder controle van de Taliban, in totaal 67%. Zie: Long War Journal, 29 oktober 2019, <https://www.longwarjournal.org/mapping-taliban-control-in-afghanistan/>; Long War Journal september 2017, <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/09/lwi-map-assessment-taliban-controls-or-contests-45-of-afghan-districts.php/>; Long War Journal, oktober 2015, <https://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/taliban-controls-or-contests-70-districts-in-afghanistan.php>

2 VluchtelingenWerk Nederland, *Nederland dreigt vier kinderen uit te zetten naar Afghanistan*, 9 juli 2019 <https://www.vluchtelingenwerk.nl/nieuws/nederland-dreigt-vier-kinderen-uit-te-zetten-naar-afghanistan>

3 European Asylum Support Office (EASO), *Guidance Note Afghanistan*, juni 2019, gepubliceerd op 4 juli 2019 https://easo.europa.eu/sites/default/files/Country_Guidance_Afghanistan_2019.pdf

4 NOS, *Tolk vreest uitzetting: ‘ik kan beter hier sterven dan in Afghanistan*, 27 september 2019 <https://nos.nl/artikel/2303524-tolk-vreest-uitzetting-ik-kan-beter-hier-sterven-dan-in-afghanistan.html>

5 EASO, *Afghanistan - Individuals targeted by armed actors in the conflict*, December 2017

https://www.ecoi.net/en/file/local/1419800/90_1513325041_easo-201712-afghanistan-targeting-conflict.pdf

vakbonden.⁶ “Jarenlang konden onze troepen rekenen op tolken zoals Farhad. Nu moet hij op onze bescherming kunnen rekenen.” 32.248 personen ondersteunden Amnesty’s petitie waarin de staatssecretaris opgeroepen wordt Farhad niet terug te sturen.⁷

Volgens ons doet de asielbeoordeling voor tolken onvoldoende recht aan hun beschermingsbehoefte, doordat tolken moeten bewijzen dat zij in het verleden een gerichte bedreiging hebben ondervonden. Tolken lopen een groot risico dat zij in de toekomst slachtoffer worden van gericht geweld vanwege hun associatie met internationale troepen. Daarom moeten zij worden aangemerkt als systematisch vervolgte groep.

Country Guidance EASO

Erkenning van de groep tolken en andere personen die voor de internationale troepen gewerkt hebben als systematisch vervolgte groep, zou het Nederlandse beleid op dat punt in overeenstemming brengen met de beleidsaanbevelingen (“Country Guidance”) van het Europees Asielagentschap (EASO).⁸

Nederland speelt een actieve rol bij de totstandkoming van deze Country Guidances, die worden opgesteld door senior ambtenaren van ministeries van Justitie van verschillende lidstaten. De EASO Management Board – waar het Hoofd IND Nederland vertegenwoordigt – onderschrijft deze beleidsaanbevelingen. Nederland werkt dus actief mee aan opstellen van gemeenschappelijk Europese beleidsaanbevelingen, maar volgt vervolgens de conclusies niet.

De Country Guidance wordt opgesteld om de beslissingspraktijk in de verschillende lidstaten naar een gelijk niveau te krijgen. Het Nederlandse asielbeleid voor Afghanistan wijkt in negatieve zin af, terwijl er geen reden is om aan te nemen dat de achtergrond van Afghaanse asielzoekers in Nederland anders is dan die in andere Europese landen. Dat het Nederlandse beleid afwijkt wordt geïllustreerd door het lage toekenningspercentage van verblijfsaanvragen van mensen uit Afghanistan. In Nederland was het toekenningspercentage in 2018 33,8%, terwijl dit in veel andere grote Europese landen veel hoger ligt. Zo kent Zwitserland een toekenningspercentage van 98,5%, Italië 87,5%, Spanje 85,7%, Griekenland 74,6%, Frankrijk 66,9%, België 50,5%, UK 43,7%, Duitsland 43,3% en Zweden 31,7%.⁹ In Ierland en Luxemburg lag het toekenningspercentage boven de 90%.¹⁰

Selectief omgegaan met aanbevelingen EASO

Ook wat betreft de beoordeling van de algemene veiligheidssituatie in Afghanistan blijft het Nederlandse beleid achter bij de standaard die in de EASO Country Guidance wordt gesteld. In de EASO Guidance worden provincies in verschillende gradaties van onveiligheid ingedeeld en er wordt een verscheidenheid aan kwetsbare groepen benoemd, waaronder gezinnen met kinderen, die nog meer risico lopen op mensenrechtenschendingen en willekeurig geweld.¹¹

In de brief van 5 september jl. geeft de staatssecretaris aan, een ander deel van de EASO Guidance wel over te nemen, namelijk dat er een vestigingsalternatief zou zijn in Herat en Mazar-i-Sharif.¹² Over het feit dat er in de provincie Nangahar (met uitzondering van de provinciehoofdstad Jalalabad) sprake zou zijn van een zogenoemde 15c-situatie - wat betekent dat iedereen daar risico loopt - wordt in de brief met geen woord gerept.¹³ Je zou op zijn minst verwachten dat Nederland motiveert waarom op dat punt de richtlijnen niet worden gevolgd. Het is zorgelijk dat de bescherming voor Afghanen in het Nederlandse beleid nog verder afneemt in plaats van juist extra bescherming te bieden aan degenen uit onveilige provincies, gezien de verslechterende veiligheidssituatie die uit het EASO-rapport blijkt.

6 NOS, *Oproep om Afghaanse tolk in Nederland te laten blijven*, 18 oktober 2019 <https://nos.nl/artikel/2306639-oproep-om-afghaanse-tolk-in-nederland-te-laten-blijven.html> en Trouw, *Militaire vakbonden eisen betere bescherming voor tolken*, 10 oktober 2019 <https://www.trouw.nl/binnenland/militaire-vakbonden-eisen-betere-bescherming-voor-tolken~b6d6d559/>

7 Amnesty International, *Nederland stuur Afghaanse tolk niet terug*, 16 oktober 2019 <https://www.amnesty.nl/actueel/nederland-stuur-afghaanse-tolk-niet-terug>

8 EASO, *Guidance Note Afghanistan*, juni 2019, https://easo.europa.eu/sites/default/files/Country_Guidance_Afghanistan_2019.pdf p. 14

9 ECRE, *Policy note #17 No reason for returns to Afghanistan*, 22 februari 2019 <https://www.ecre.org/ecre-policy-note-no-reason-for-returns-to-afghanistan/en-Eurostat>

10 Oxford Monitor of Forced Migration, *Neither fair nor realistic how the EU deals with Afghan asylum seekers*, augustus 2019, <https://www.oxfordmigration.com/post/neither-fair-nor-realistic-how-the-eu-deals-with-afghan-asylum-seekers>

11 EASO, *Guidance Note Afghanistan*, juni 2019, https://easo.europa.eu/sites/default/files/Country_Guidance_Afghanistan_2019.pdf pp. 27-30, pp. 78-120

12 Ministerie van Justitie en Veiligheid, *Kamerbrief over aanwijzing Mazar-e Sherif en Herat*, 5 september 2019 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/09/05/tk-easo-country-guidance-afghanistan>

13 EASO, *Guidance Note Afghanistan*, juni 2019, https://easo.europa.eu/sites/default/files/Country_Guidance_Afghanistan_2019.pdf p. 28

Afghanistan onveilig

Sinds 2014 is de veiligheidssituatie verslechterd en is het geweld overal in Afghanistan geëscaleerd, ook in Kabul. De Global Peace Index van 2019 noemt Afghanistan het 'minst vredige' land ter wereld.¹⁴ In het derde kwartaal van 2019 vielen er in Afghanistan het hoogste aantal burgerslachtoffers ooit gemeten.¹⁵ UNAMA registreerde in de eerste 9 maanden van 2019 8.239 slachtoffers (2.563 doden en 5.676 gewonden), een vergelijkbaar hoog aantal als in dezelfde periode in 2018. De presidentsverkiezingen van 28 september 2019¹⁶ stonden ook in het teken van geweld. Stemmers, medewerkers van stembureaus en leden van de veiligheidstroepen werden bestookt met verschillende bom- en morteraanvallen. Er zijn volgens Long War Journal steeds meer gebieden onder controle of betwist door de Taliban.¹⁷ Het huidige beleid houdt onvoldoende rekening met de ernstig verslechterde algemene veiligheidssituatie in Afghanistan en de specifieke situatie van kwetsbare groepen uit dat land. Er is daarnaast een gebrek aan adequate re-integratie ondersteuning en monitoring om er voor te zorgen dat de terugkeer duurzaam is.

Onvoldoende aandacht voor kinderen in ambtsbericht Buitenlandse Zaken

Volgens een onderzoek van de Norwegian Organisation for Asylum seekers (NOAS), zijn van de twaalf onderzochte Europese landen, Nederland, Denemarken en Noorwegen de enige landen die gezinnen met kinderen terugsturen.¹⁸ Op 6 maart 2019 publiceerde UNICEF Nederland de Child Notice Afghanistan, een Kinderambtsbericht.¹⁹ Uit dit rapport blijkt dat kinderen in Afghanistan in zeer moeilijke en gevaarlijke omstandigheden opgroeien.²⁰ Het systeem kan kinderen onvoldoende bescherming bieden tegen geweld, misbruik, kindhuwelijken, kinderarbeid of rekrutering als kindsoldaat. Een rapport van Save the Children onderschrijft dit beeld. Er is bij terugkeer een gebrek aan veiligheid, adequate opvang en re-integratiemogelijkheden.²¹

In de reguliere ambtsberichten is doorgaans onvoldoende aandacht voor de specifieke situatie van kinderen. Zo ontbreekt informatie over de opvang in Afghanistan van kinderen die niet langer bij hun ouders kunnen wonen en is er weinig informatie over basisrechten als het recht op water en gezondheidszorg. Vanwege hun kwetsbaarheid, is het belangrijk juist bij kinderen specifiek de levensomstandigheden in acht te nemen en bij elk besluit in de asiel- en terugkeerprocedure het belang van het kind zorgvuldig af te wegen.

Zolang de veiligheid en adequate re-integratie van kinderen onvoldoende zijn gewaarborgd, is het niet verantwoord kinderen en gezinnen gedwongen terug te laten keren naar Afghanistan.

Ondergetekende NGOs roepen Nederland op om niemand terug te sturen naar het onveilige Afghanistan en een gedegen beleid voor kwetsbare groepen te formuleren. Terugkeer naar Afghanistan is onveilig voor iedereen, en al helemaal voor tolken als Farhad en kwetsbare groepen zoals gezinnen met kinderen.

Hoogachtend,

Namens Amnesty International, Cordaid, Defence for Children, Don't Send Afghans Back, INLIA, Kerk in Actie, Stichting LOS, Oxfam Novib, PAX, Save the Children en VluchtelingenWerk Nederland.

14 Institute for Economics & Peace, *Global Peace Index 2019*, juni 2019

<http://www.visionofhumanity.org/app/uploads/2019/06/GPI-2019-web003.pdf>

15 UNAMA, *Reports on the Protection of Civilians*, oktober 2019, <https://unama.unmissions.org/protection-of-civilians-reports>.

16 UNAMA, *2019 Election Violence – Election-related violence in Afghanistan and its impact on civilians*, 15 oktober 2019

<https://unama.unmissions.org/2019-election-violence-election-related-violence-afghanistan-and-its-impact-civilians>.

17 Op 29 oktober 2019 was 49% van de gebieden betwist en 18% onder controle van de Taliban, in totaal 67% zie: Long War Journal, 29 oktober 2019, <https://www.longwarjournal.org/mapping-taliban-control-in-afghanistan/>) In september 2017

45% zie: Long War Journal september 2017, <https://www.longwarjournal.org/archives/2017/09/lwj-map-assessment-taliban-controls-or-contests-45-of-afghan-districts.php/>.

In oktober 2015 18%, zie: Long War Journal, oktober 2015,

<https://www.longwarjournal.org/archives/2015/10/taliban-controls-or-contests-70-districts-in-afghanistan.php>)

18 Norwegian Organisation for Asylum Seekers, *Who's the Strictest – A mapping of Afghanistan policies in Western European countries*, mei 2018 <http://www.noas.no/wp-content/uploads/2018/05/Afghanistan-notat-pa%CC%8A-engelsk.pdf>.

19 UNICEF, *Child Notice Afghanistan*, 6 maart 2019 <https://www.unicef.nl/nieuws/2019-03-06-nieuw-rapport-over-leefomstandigheden-van-kinderen-in-afghanistan>

20 Een kwart van de teruggekeerde kinderen gaat niet naar school. Een op de achttien Afghaanse kinderen wordt niet ouder dan een jaar; twee op de vijf kinderen kan zich fysiek of mentaal niet goed ontwikkelen. Een op de vier kinderen heeft ondergewicht en 1,3 miljoen kinderen zijn acuut ondervoed.

21 Save the Children, *From Europe to Afghanistan: Experiences of Child returnees*, 16 oktober 2018

<https://resourcecentre.savethechildren.net/library/europe-afghanistan-experiences-child-returnees>.